

Övergripande om Uppdrag Samhällsekonomi och modeller

Regeringens övergripande beskrivning av krav på Trafikverket (och Sple)

Ur Förordning (2010:185) med instruktion för Trafikverket <https://lagen.nu/2010:185>

Trafikverket ska

- ”4. utveckla, förvalta och tillämpa metoder och modeller för samhällsekonomiska analyser inom transportområdet, inklusive efterkalkyler och successiv kalkylering,
- 5. ta fram och tillhandahålla aktuella trafikprognoser,”
- ”7. svara för forskning och innovation som motiveras av myndighetens uppgifter,”

Regeringens förutsättningar för Trafikprognoserna ur prop. 2012/13:25

<http://www.regeringen.se/content/1/c6/20/14/59/91c53aa1.pdf>

1. Viktig utgångspunkt för planering av utvecklingen av transportsystemet och till grund för beslut om prioriteringar.
2. Utgå från nu beslutade förutsättningar, styrmedel och planer för infrastrukturen.
3. Beakta arbetet hos andra statliga aktörer.
4. Effekterna av alternativa antaganden studeras genom känslighetsanalyser. Känslighetsanalyser är att föredra framför flera olika prognoser.
5. Alternativa tillämpningar/prognoser ska kunna relateras till de framtagna nationella prognoserna.
6. Årliga uppdateringar pga nytt planeringssystem.
7. Samma prognoser i ekonomisk och fysisk planering.
8. Indata/antaganden dokumenteras, motiveras och hålls tillgängliga för granskning/kvalitetssäkring.
9. Prognoserna tas fram kostnadseffektivt.
10. Prognoserna skall hålla hög kvalitet.
11. Prognoser tas fram för alla trafik- transportslag.
12. Internationellt arbete inom området ska beaktas.

Trafikverkets övergripande beskrivning av krav på Sple

http://dokumentcenter.trafikverket.local/Del_2/Arbetsordning_Samhalle.docx

Sple ANSVAR beskrivet i Samhälles Arbetsordning

”Enheten Samhällsekonomi och modeller ansvarar för arbetet med samhällsekonomiska prognoser, kalkyler och övriga underlag för arbetet med infrastrukturplanering samt koordinering av Trafikverkets arbete med utveckling av effektsamband. De samhällsekonomiska kalkylerna utgör ett viktigt beslutsunderlag för åtgärder inom transportsektorn. Enheten har det samlade ansvaret för förvaltning och utveckling av modeller samt planerings- och analysverktyg.”

Ur Beslutsordning för samhällsekonomiskt beslutsunderlag i Trafikverket (TDOK 2011:421)

http://www.trafikverket.se/PageFiles/67947/beslutsordning_for_samhallsekonomiskt_beslutsunderlag_i_trafikverket.pdf

A. Riktlinjer och rekommendationer för analyser utförda av eller åt Trafikverket

1. Beslut sker enligt arbetsordning för VO Samhälle vad gäller vad som ska användas för analyser av eller åt Trafikverket vad gäller: Effektsamband, Effektmodeller, Metoder, Prognos- och analysverktyg, Kalkylvärden, Indata, Prognosförutsättningar, Trafikprognoser.
2. Förslag för beslut bereds, kvalitetssäkras och dokumenteras på enheten Samhällsekonomi och modeller samt behandlas rådgivande i Sammod (samordningsgrupp under verksamhetsnätverk Planering).
3. Beslutade förslag hålls offentligt tillgängliga via Trafikverkets hemsida.

B Samhällsekonomiska kalkyler och analyser, samlade effektbedömningar, efterkalkyler och prognoser

1. Beslut om Godkännande för användning under hela planeringsprocessen samt för uppföljning ska fattas av chefen för enhet Samhällsekonomi och modeller (Sple). Gäller: Samhällsekonomiska kalkyler och analyser, Samlade effektbedömningar, Efterkalkyler och Prognoser.
2. Besluten utgår från om beslutade metoder, verktyg och förutsättningar har använts.
3. Planeringsavdelningen tar ett samlat nationellt kvalitetsansvar.
4. Kvalitetsgranskningen bedömer motiv för när andra förutsättningar har bedömts behövas användas. I sådana fall skall en analys även ha genomförts med de officiellt fastställda förutsättningarna.
5. I undantagsfall kan analyser med andra förutsättningar godkännas för användning efter att detta har sanktionerats i samordningsgruppen Sammod.
6. Samhällsekonomiska kalkyler och analyser skall tas fram så att de i hög grad kan återanvändas i hela processen från tidiga skeden via väg- och järnvägsutredning till ekonomisk plan.
7. Samhällsekonomiska kalkyler, Samlade effektbedömningar, Efterkalkyler mm tas fram av Investering, Stora projekt och Splx (regioner) enligt riktlinjer och rekommendationer från enheten Samhällsekonomi och modeller som beslutats enligt arbetsordningen.
8. Framtagna kalkyler och analyser levereras till Sple för granskning, kvalitetsstämpling och beslut om användandet.
9. Beslutade och godkända samhällsekonomiska analyser, kalkyler mm hålls tillgängliga via Trafikverkets hemsida (tillsammans med den statistik, förutsättningar, verktyg mm som analyserna bygger på).
10. Beslut om denna arbetsordning: cS

Samråd genomfört: Nationelle koordineringsgruppen mfl

Implementering sker inom: VO Samhälle, Investering och Stora projekt.

Så har extern uppföljning av SPLE verksamhet organiserats

Uppföljning av Utveckling och Förvaltning vad gäller samhällsekonomisk metodik och verktyg, modeller sker i särskild ordning.

1. Riksrevisionen har genomfört en särskild granskning av verksamheten.
http://www.riksrevisionen.se/PageFiles/8444/Anpasssd%2010_27%20F%C3%B6rvaltningen%20av%20samh%C3%A4llsekonom.pdf RiR 2010:27 Förvaltningen av samhällsekonomiska metoder inom infrastrukturområdet. I rapporten kritiserades Trafikverkets förvaltningsverksamhet ganska hårt vad gäller det man ärvt från SIKÄ och trafikverken och man skrev bland annat: "En effektiv förvaltning av de samhällsekonomiska metoderna kräver att området prioriteras i styrning, organisering och resurstilldelning. En sådan prioritering kan, enligt Riksrevisionen, motiveras utifrån de omfattande kostnader och konsekvenser som de transportpolitiska besluten medför." Utifrån den handlingsplan som Trafikverket gjorde utifrån denna rapport har sedan ett uppbygga startat vad gäller förvaltningsverksamheten och mycket har gjorts även om också mycket återstår.
2. Myndigheten Trafikanalys har i uppgift enligt sin instruktion (Förordning 2010:186) att "4. kontinuerligt följa Trafikverkets arbete med att utveckla modeller för samhällsekonomiska analyser och följa den internationella modellutvecklingen på området,". Detta gör man genom att årligen till regeringen avge en detaljerad rapport över statusen på Trafikverkets arbete med ASEK och modellverktyg. I praktiken blir det som Trafikanalys själva uttrycker det en uppföljning av Sples arbete. Sid 7: "Trafikanalys arbete tar fasta på Trafikverkets organisation, förvaltning och utförda arbeten 2013 samt planerat arbete kommande år. I praktiken följer Trafikanalys arbetet på Trafikverkets enhet Samhällsekonomi och modeller."
http://trafa.se/PageDocuments/Rapport_2014_3_Trafikverkets_arbete_med_modeller_foer_samhaellsekonomiska_analyser_2013.pdf I tidigare rapporter har man varit mycket kritisk till Trafikverkets prioritering av detta arbete. I takt med att arbetet fortskridit och förbättrats har den kritiken mildrats år för år. Dock kvarstår en grundläggande kritik mot Trafikverket/Sple att vara ryckig när det gäller att bygga upp förvaltning och utvecklingsverksamheten eftersom det återkommande kommer tillämpningsuppgifter emellan som tar alla resurser (exempelvis kapacitetsanalys och åtgärdsplanering). Detta beror ju på att som i samband med åtgärdsplaneringen inte Splx klarar att genomföra analyserna på egen hand vilket resulterade i att det skapades ett gemensamt nationellt/regionalt delprojekt för samhällsekonomi vilket medförde att förvaltnings- och utvecklingsverksamheten under en period lades åt sidan. I senaste rapport 2014:3 som avser 2013 års arbete skriver man bland annat från Trafikanalys sida: "Budgeterade resurser för 2013 var betydligt större än redovisat utfall. Enligt Trafikverket är detta en följd av arbetet med åtgärdsplaneringen, som blev mer omfattande än beräknat. Detta är ett återkommande problem för enheten; både 2012 och 2011 uppstod resursbortfall för förvaltnings- och utvecklingsinsatser som Trafikverket förklarade med en oväntat stor efterfrågan på analysinsatser. Denna problematik behöver Trafikverket lösa. Utifrån redovisade uppgifter ser Trafikanalys ett behov av förbättrat planeringsarbete och tillkommande uppföljning. Trafikverket arbetar med detta problem, men det återstår att se i vilken utsträckning det ger resultat. Generellt anser Trafikanalys att modell- och metodutveckling gynnas av en, från år till år, relativt stabil nivå av insatser med egen personal."
3. Näringsdepartementet följer även själva upp Trafikverkets/Sples arbete vad gäller samhällsekonomi, prognoser och modeller. 120424 besökte en delegation från Näringsdepartementet Sple efter riksrevisionens kraftiga kritik för att se hur vi tog hand om åtgärder kring detta. Ett nytt delegationsbesök där Sple bland annat skall redovisa läget med att implementera det nya årliga rullande systemet kopplat till nytt planeringssystem inklusive arbetet med årligt uppdaterade trafik- och transportprognoser kommer att genomföras 140826. Övriga år har Sple ledning kallats till departementet för redovisning.

Så organiserar staten den externa kvalitetsgranskningen av Trafikverkets beslutsunderlag

4. Förutom den nytillkomna interna kvalitetsgranskning som införs enligt ovan så ger regeringen Trafikanalys i uppdrag att genomföra kvalitetsgranskning av Trafikverkets beslutsunderlag. Trafikverket har bland annat meddelat att de kommer att begära att få uppdaterade SEBar årligen i samband med vår årliga process. Detta kommer att ställa stora krav på kvalitet och öppenhet och innebära att såväl Sple som regioner Splx har tid för kontroll av eget och konsulter material.